

vidne i Andres Sager, dertil, at de ogsaa skulde være forpligtede til at give Møde for at afgive Forklaring udenfor deres Børnething. Dette Hensyn i Forbindelse med den Betragtning, jeg før fremhævede, at en Vidneforsel for Landvæsencommissjonen vil kunne medføre større Beføstning, end naar den henlægges til den ordinaire Ret, hvad enten denne sættes paa det sædvanlige Thingsted eller paa Aastedet, har bragt mig til at indstille mit subsidiaire Forslag, der gaaer ud paa, at Vidneforsel for Landvæsencommissjonen ialtsald kun skal kunne finde Sted, naar Parterne derom ere entige og Vidnerne villige til at møde for Commissjonen.

Ordføreren: Jeg vilde blot tillade mig at besvare et Par Bemærkninger af den ærede Minoritet. Han fandt det betænkeligt at overlade Landvæsencommissjonerne at modtage Vidneførselen, fordi $\frac{2}{3}$ af deres Medlemmer ikke ere Jurister, men jeg troer, at vi ikke skulle være saa meget bange derved, da vi møde dette paa flere Steder i de bestaaende Retsforhold. Saaledes er der jo i Livs- og Gressager to ulovkyndige Meddomsmænd ved Siden af Dommeren, og det er ikke uden Exempel, at de have overstemt ham; men det Sædvanlige er vistnok, at hans Mening gaaer igjennem. I Kjøbenhavns Soret finde vi det Selve samme, der er kun 1 Jurist imod 5 til 6 Medlemmer, der ikke ere Jurister; men der ordner Sagen sig meget godt saaledes, at Juristen i de egentlige Soretsspørgsmaal underordner sig de Andres Mening, og omvendt underordne de sig ham i de juridiske. I den militære Ret støde vi ligeledes paa, at der kun er een Jurist, der ikke engang er Medlem af Retten, men kun leder den i formel Henseende, medens de andre Medlemmer ere ulovkyndige. Det er dernæst jo sandt nok, at det Indtryk, som Underlandvæsencommissjonerne modtage af Vidneførselen, ikke umiddelbart kan meddeles en Overlandvæsencommissjon, men ialtsald er det sjældnere Tilfældet, at en Sag vil gaae til Overlandvæsencommissjonen. Dernæst glemte jeg ogsaa før at fremhæve den Betragtning, at, da Landvæsencommissjonen skal vejlede Parterne, saa vil det i denne Henseende være af Vigtig-

hed, at Vidnerne føres for selve Commissjonen; thi den kan da sørge for, at alle de Punkter blive fremdragne, som der ligger Magt paa at faae frem, medens den ordinaire Ret, som beskændt, kun har at forelægge Vidnerne de Spørgsmaal, som Parterne selv gjøre, uden at vide, om derved egentlig fyldestgøres, hvad der skal fyldestgøres ved Vidneførselen. Jeg vilde derhos ogsaa bemærke, at der i det ærede Mindretals Forslag findes optaget en Bemærkning, der ogsaa findes i Regjeringens Forslag, nemlig at i Sager, som behandles efter offentlig Foranstaltning, kunne Landvæsencommissjonerne forlange Vidneførselen anstillet ved Retten. Dette findes ikke i Fleertallets Forslag, men det er ikke, fordi det har været uenigt deri; en saadan Bestemmelse er maaskee ikke ganske nødvendig, men det vilde dog maaskee være rigtigt ved 3die Behandling at indbringe en lignende Bestemmelse i Fleertallets Forslag, hvis dette bliver vedtaget.

Sage: Jeg skal tillade mig at anbefale Fleertallets Forslag med Hensyn til Vidneførselen; det forekommer mig, at det staar i en nødvendig Forbindelse med den Beslutning, vi have taget ved § 10 med Hensyn til den mundtlige Procedure, som i Reglen skal anvendes ved Landvæsencommissjonerne, og som det glæder mig meget, at Udvalget har foreslaaet. Naar denne mundtlige Procedure skal faae sin sande indgribende Betydning, troer jeg, det er nødvendigt, at den ikke indskrænkes sig til Proceduren mellem Parterne, mellem Advocaterne eller dem, der maatte møde for Commissjonen, men det er netop det levende Billede af Vidneforklaringen, der skal fremstilles for Landvæsencommissjonen, og den skal dømme i Genhold til det, der saaledes fremstilles for den ved Forhandlingen. Det forekommer mig, at Proceduren paa den Maade ikke blot i Regelen vil blive kortere, men at den absolut maa blive sandere og simplere. Tillige skal jeg mod hvad det ærede Mindretal har anført, gjøre den Indvendning, at det vistnok er langt vanskeligere, naar man ikke har overværet en Vidneforklaring, da at affige en Dom efter de skriftlige Vidneforsler, optagne af en anden Ret end den, der endelig skal dømme,